

afzender Bestuursvoorzitter

afdeling People & Community / PA&PR
ons kenmerk D/PA&PR/NW/svk/2023-008

Staatssecretaris Infrastructuur en Waterstaat
Mevrouw Vivianne Heijnen

contactpersoon Niels Weijzenfeld
mobiel 06-10769175
locatie Den Haag
e-mail nweijzenfeld@anwb.nl

E-mail: dbo-stas@minienm.nl

Kopie: de heer P.J.M.M. Krumm; peter.krumm@minienw.nl

onderwerp Meer ruimte in vervoersconcessie Hoofdrailnet voor verbetering treindiensten in weekenden en vakanties

datum 27 november 2023

Geachte mevrouw Heijnen,

Met veel belangstelling volgen we de stappen in de aanloop naar de nieuwe concessieverlening voor het hoofdrailnet voor de periode 2025 – 2033.

Verzoek:

Om het publiek in deze periode tot duurzaam reisgedrag te verleiden zal de dienstregeling voor openbaar vervoer op het hoofdrailnet ook tijdens weekenden en de vakantieperiodes aanzienlijk moeten verbeteren.

Wij constateren nu dat er een substantieel gat zit tussen deze ambitie en hetgeen er vanuit de maatschappij wordt gevraagd enerzijds en de inhoud van de ontwerp-concessie anderzijds. Meer hierover leest u in bijgevoegde toelichting.

In dit verband vragen we u nadere verduidelijking van wat u van de nieuwe concessiehouder op dit gebied verwacht, hoe u de nieuwe concessiehouder beweegt tot hogere volumes in het weekend en de vakantieperiodes, en hoe dit vertaald is in de concessie-eisen.

Indien gewenst geven wij u graag een toelichting in een persoonlijk onderhoud.

Dit verzoek wordt ondersteund door vertegenwoordigers in het Platform Gastvrij Nederland.

Met vriendelijke groet

M.M. (Marga) de Jager
Bestuursvoorzitter ANWB

Deelnemende organisaties Gastvrij Nederland; Algemene Nederlandse Vereniging van Reisonderningen ANVR, Beroepsorganisatie Weddingplanners Nederland BWPN, Booking.com B.V., CLC Vecta Centrum voor live communication, De Club van Elf, Family Entertainment Centers Nederland, Federatie van werkgeversverenigingen in de Cultuur, HISWA-RECRON, Holland Casino, Koninklijk Nederlands Vervoer KNV, Koninklijke Horeca Nederland, Museumvereniging, NBTC Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen, Nederlandse Vereniging van Golfaccomodaties (NVG), Platform Ondernemende Sportaanbieders POS, TVD Vereniging van Tentenverhuurbedrijven, Verenigde Dagattracties Nederland VDN, Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals, Vereniging van Evenementenmakers VVEM, Vereniging van Kleinschalige Reisorganisaties VvKR, Vereniging Vrije Theater Producenten VVTP, VVV Nederland B.V., Koninklijke Nederlandse Toeristenbond ANWB

bezoekadres ANWB B.V.
Wassenaarseweg 220
2596 EC Den Haag
postadres postbus 93200
2509 BA Den Haag
Nederland
website anwb.nl

Toelichting:

Trends:

- We zien een groei in het publiek dat afhankelijk is van openbaar vervoer door verstedelijking, op afstand wonen van de onderwijsinstelling, of gebrek aan draagkracht voor een eigen auto. Ook voor sociaal en recreatief verkeer in de vrije tijd, bv naar attractieparken, groepsaccommodaties of jongerencampings, is de trein noodzaak. Dat geldt ook voor het personeel en andere werknemers die dan naar het werk moeten, zoals zorgverleners.
- Het Nederlandse publiek wordt zich ook steeds bewuster van duurzaam gedrag in vakanties en zowel Nederland als de buurlanden zien een toename in het aantal overnachtingen en boekingen dichtbij huis.
- Veel verkeersongevallen gebeuren in de weekenden waarbij drank van invloed is. De BOB-campagnes hebben een positieve bijdrage verleend in de bewustwording en verandering in gedrag. Ook het openbaar vervoer kan hier een bijdrage leveren voor het verbeteren van de verkeersveiligheid. Dit geldt zeker voor festivals en andere grootschalige evenementen waarbij drankgebruik gebruikelijk is. Om het OV deze bijdrage te kunnen laten leveren moet er een betrouwbare dienstregeling zijn met toereikende frequenties en begin- en eindtijden. Deze kan ook vaker dan nu tijdelijk worden ingesteld, zoals bijvoorbeeld bij Koningsdag en formule 1 races op Zandvoort al gebeurt.
- In de plannen voor verduurzaming van de toeristische sector (NBTC 2030) speelt een goede dienstregeling een essentiële rol. De inzet van deze beleidslijn staat of valt bij betrouwbaar, geloofwaardig openbaar vervoer in de vakantieperiodes en weekends.
- Met het oog op de klimaatdoelen is de volgende concessieperiode een belangrijke periode nu in 2030 de eerste grote toetsing op beoogde emissie-reductiedoelen plaatsvindt. Het zou wenselijk en duidelijk zijn om vast te leggen hoeveel de trein hieraan moet bijdragen, door onder meer extra reizigers te trekken in de vrije tijd. Daarmee kan de doorstroming op het wegennet ook worden gestimuleerd (files naar de kust en de Veluwe op mooie dagen).
- In het recent door het KiM gepubliceerd Mobiliteitsbeeld 2023 wordt verwacht dat het wegverkeer in 2028 met 10% is gegroeid t.o.v. 2019, terwijl het treinverkeer in hetzelfde scenario nog 2% achterblijft t.o.v. 2019. De beoogde modal shift richting trein behoeft daarom extra aandacht.

In de ontwerp HRN concessie zien we daarentegen:

- Dat niet is vastgelegd in hoeverre uitbreiding van treinen in de weekends, avonduren of vakantieperiodes moet plaats vinden.
- Dat uitbreiding op specifieke trajecten zoals afgesproken in het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer als “vastgelegde stappen” zijn opgenomen zonder concrete invoeringsdatum. De specifieke uitbreidingen die NS mag doen zijn niet verplicht vóór 2033.
- Dat het Zaterdagvolume start om 12 uur, daarvóór geldt alleen de minimumfrequentie (1 of 2 treinen per uur). Dit is volgens Nota van Antwoord Consultatie Concept Ontwerpconcessie HRN “afgeleid van de huidige praktijk.” Echter: zelfs bij de huidige afschalingen zijn er in de praktijk trajecten waar op zaterdagochtend 4 of meer treinen per uur rijden. Zonder afschalingen zijn dit er meer. Zaterdag- en zondagvolume vanaf 10:00 uur i.p.v. 12:00 uur is daarom veel passender bij de vraag.

- Dat een KPI Vermeden CO2 uitstoot is opgenomen. Deze geeft de hoeveelheid CO2-uitstoot weer die in totaal vermeden is door NS-reizigers die de trein nemen en de auto laten staan, minus de CO2-uitstoot in de operatie van NS en in de keten.
Wat is het aandeel voor sociaal-recreatief treinverkeer in deze KPI? En wat betekent dit dan voor (het op peil houden van) de dienstregeling in weekenden en vakanties?
- In uw voortgangsbrief Duurzaam vervoer, bijlage 3 vergroening reisgedrag van 23 augustus 2023 is het doel opgenomen om 0,3-0,5 Megaton CO2 uitstoot te reduceren. Een deel hiervan moet uit recreatief reisgedrag komen, waarbij het publiek moet worden gestimuleerd om duurzame opties te kiezen. Voor welk deel wordt verwacht dat de concessie hierin gaat bijdragen en welke voorzieningen zijn hiervoor in de concessie-eisen getroffen?

Los hiervan worden de weekenden en vakantieperiodes de laatste jaren in toenemende mate gebruikt als periodes waarin de dienstregeling substantieel wordt aangepast (versoerd) in verband met geplande onderhoudswerkzaamheden.

Zorgvuldige afstemming tussen ProRail en NS is hierbij essentieel om te zorgen dat de daarmee gepaard gaande hinder voor de veelal recreatieve reiziger beperkt wordt. Niet alleen wat reistijden en aantal overstaps betreft, maar zeker ook vanwege vervangend vervoer zoals bussen. Reguliere voorzieningen als het kunnen meenemen van de fiets of aanwezigheid van een toilet zijn dan onzeker, evenals een betrouwbare uitvoering van de gewijzigde dienstregeling vanwege soms onervaren chauffeurs, wat de reisbeleving verder verslechtert.

Op deze manier valt de trein voor recreatieve reizigers al snel af als te overwegen vervoermiddel, en zal al gauw de auto gekozen worden.